

Týždeň od 15. do 21. marca

SPOLOČNÝ ŽIVOT (Kol 3,18–4.6)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kol 3,18–4,6; Ef 5,22–25.33; Prísł 22,6.15; 1Pet 2,16; 1Tes 5,17

ÚVODNÝ TEXT

Vaše slovo nech je vždy láskavé a múdro povedané, aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať. (Kol 4,6)

Keď ľudia spolu žijú a pracujú v tesnej blízkosti, stretávajú sa s rôznymi problémami. Rozdielne názory môžu spôsobiť napätie a môžu prerásť do otvorených konfliktov. Čím je vzťah bližší, tým dôležitejšie je, aby si všetci navzájom rozumeli.

Najbližšie vzťahy sú, samozrejme, v rodine. Domov sa niekedy nazýva „rodinná firma“. Ide o zaujímavý spôsob, ako opísať fungovanie domácnosti. Medzi vedením podniku a vedením domácnosti existujú určité podobnosti. Mala by existovať všeobecná zhoda na hodnotách, cieľoch a zámeroch. Všetci by mali spolu dobre vychádzať. Aby všetko fungovalo, každý by mal zodpovedne vykonávať svoj diel práce. Rovnaké zásady platia aj pre cirkev, ktorá je v podstate veľkou rodinou.

V časti, ktorú budeme študovať tento týždeň, Pavol uvádza niekoľko dôležitých princípov pre čo najlepšie fungovanie kresťanskej rodiny. Keďže kresťanský domov by sa mal riadiť biblickými princípmi, nevyhnutne funguje trochu inak, ako vtedy fungovala typická rímska domácnosť. Pavol uvádza aj ďalšie cenné princípy, ktoré sú užitočné pre rôzne spoločenské vzťahy, a to ako v domácnosti, tak aj mimo nej.

OSNOVA LEKCIE

V predposlednej lekcii tohto štvrtroka sa budeme venovať tretej kapitole Listu Kolosanom a začiatku štvrtej kapitoly. V týchto textoch uvidíme, ako sa Kristovo dielo „zmierenia“ môže prakticky prejavovať v rodine a na pracovisku. Preskúmame biblické princípy pre vzťahy v manželstve, vzťahy medzi rodičmi a deťmi, a tiež vzťahy v zamestnaní.

- Kol 3,18.19: Vplyv zmierenia na vzťahy v manželstve (nedeľa)
- Kol 3,20.21: Vplyv zmierenia na vzťahy rodičov a detí (pondelok)
- Kol 3,22–4,1: Vplyv zmierenia na naše pracovné vzťahy (utorok)
- Kol 4,2–4: Vplyv zmierenia na naše priateľské vzťahy (streda)
- Kol 4,5.6: Vplyv zmierenia na naše vzťahy k ľuďom mimo cirkvi (štvrtok)

MANŽELKY A MANŽELIA

¹⁸Ženy, podriadujte sa svojim mužom, ako sa sluší v Pánovi. ¹⁹Muži, milujte svoje ženy a nesprávajte sa k nim drsne. (Kol 3,18,19)

²¹Navzájom sa podriadujte v bázni pred Kristom. ²²Ženy svojim mužom ako Pánovi, ²³pretože muž je hlavou ženy, ako aj Kristus, Spasiteľ tela, je hlavou Cirkvi. ²⁴Ako je Cirkev podriadená Kristovi, tak vo všetkom aj ženy mužom.

²⁵Muži, milujte svoje ženy tak, ako aj Kristus miloval Cirkev a vydal za ňu samého seba. ... ³³A tak i každý z vás bez výnimky nech tak miluje svoju ženu ako seba. A žena nech prejavuje mužovi úctu. (Ef 5,21–25,33)

V Novej zmluve je zahrnutých niekoľko súborov pokynov pre kresťanské domácnosti (pozri Ef 5,21–6,9; Kol 3,18–4,1; Tít 2,1–10; 1Pet 2,18–3,7). Je pozoruhodné, že tieto „domáce predpisy“, ako sa zvyknú nazývať, nie sú úplne hierarchické. Obsahujú totiž prvky, ktoré majú vzťahy urobiť obojstrannými a vzájomne povznášajúcimi.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Akú vyváženosť vnáša Pavol do vzájomného spolunažívania muža a ženy (Kol 3,18,19)? Aké ďalšie rady dáva Pavol v Ef 5,21–25,33?

Niektorí muži radi citujú verš Kol 3:18: „Ženy, podriadujte sa svojim mužom.“ Tam sa však zastavia a vôbec neberú do úvahy dôležitý Pavlov dodatok: „ako sa sluší v Pánovi“. Nová zmluva nikde neučí, že by sa ženy mali podriaďovať všetkým mužom. Nikde sa ani nehovorí, že manželky majú ponížené slúžiť svojim mužom alebo byť v ich područí. A už vôbec Písmo nehovorí, že by sa manželky mali slepo podriaďovať každému rozmaru alebo každej túžbe svojich manželov. Pavol poukazuje na to, že manželky majú byť oddané predovšetkým Pánovi a až potom manželovi. Nesmie sa stať, že manžel pohltí individualitu manželky, alebo že sa on stane jej svedomím.

Kristus prejavil svoju lásku voči cirkvi tým, že sa za ňu obetoval. Práve táto najvyššia obeť má byť pre manželov príkladom, ako majú milovať svoje manželky (Ef 5,25). Budú verní bez ohľadu na cenu. Budú robiť rozhodnutia, ktoré sú v najlepšom záujme manželky, hoci za normálnych okolností by tieto záujmy mali byť v súlade. Takáto láska uľahčuje manželke poslúchať Boží príkaz respektovať svojho manžela (Ef 5,33).

Zdravé kresťanské manželstvo sa vyznačuje vzájomnosťou – manželia majú spolu diskutovať a radiť sa, majú spoločne uvažovať o svojich hodnotách a rozhodnutiach a majú prijímať spoločné rozhodnutia. Keď stoja pred závažnými rozhodnutiami, ktoré sa týkajú celej rodiny, mali by do rozhovorov zapojiť aj svoje deti. Dôležité je, aby sa rodičia pred deťmi nehádali a neponižovali sa navzájom. Ak sa po takomto procese manžel a manželka nedokážu dohodnúť, biblická cesta k pokoju spočíva v tom, že manželka prívolí na názor svojho manžela, za predpokladu, že tento názor nie je v rozpore s Božím slovom. Zároveň platí, že asi všetci muži si spomenú na situácie, keď boli radi, že počúv(a)li svoje manželky a nasledovali ich rady. Čím viac manžel a manželka spolupracujú ako tím, tým šťastnejšie bude ich manželstvo.

■ Ako sa môžeme vyhnúť tomu, čo sa, žiaľ, opakovane dialo v priebehu celých dejín: vziať krásne princípy vyjadrené v týchto textoch a premeniť ich na niečo zlé, kruté a bolestivé?

APLIKÁCIA

RODIČIA A DETI

²⁰Deti, vo všetkom poslúchajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi. ²¹Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomysleli. (Kol 3,20.21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Deti majú v živote rodiny dôležité a nezastupiteľné miesto. Potrebujú vedieť, že sú milované a cenené ako členovia rodiny a občania nebeského kráľovstva. Ranné a večerné rodinné bohoslužby sú dôležité. Mali by byť jednoduché, ale pravidelné. Už v ranom veku môžu deti začať pomáhať s upratovaním a ďalšími povinnosťami. Najdôležitejšie je, aby sa riadili Pavlovým príkazom: „Deti, vo všetkom poslúchajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi.“ (Kol 3,20)

Prečítajte si nasledujúce pasáže. Aké zásady sú v nich uvedené pre výchovu detí?

Prísl 22,6.15

Mat 19,14

5Moj 6,6.7

Prísl 1,8.9

Deti sa stanú požehnaním pre rodinu, cirkev aj všetkých ostatných, ak sa im dostane správnej výchovy – príkladom aj príkazmi –, ktorá bude zahŕňať bázeň pred Hospodinom. Pavlovo poučenie pre rodičov, podobne ako jeho poučenie pre manželov a manželky, je vyvážené a vzájomné: „Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomysleli.“ (Kol 3,21) To, ako rodičia (a najmä otec), komunikujú s deťmi a vychovávajú ich, hlboko ovplyvňuje ich duchovné napredovanie.

Výskumy ukazujú, že keď do zboru chodia obaja rodičia, vyššie percento detí v cirkvi zostáva, na rozdiel od prípadov, keď na bohoslužby chodí iba jeden z rodičov. Ešte prekvapujúcejšie je, že pravidelná účasť otca na bohoslužbách, dokonca viac ako matky, znamená, že väčší počet detí zotrvá v cirkvi aj v dospelosti. Úlohu otca v duchovnom formovaní detí nemožno podceňovať. Je dôležité, aby otcovia brali svoju úlohu vážne.

APLIKÁCIA

- Nie všetci otcovia boli a sú (mierne povedané) príkladnými vzormi pre svoje deti. Ako môže poznanie Boha ako nášho Otca pomôcť priniesť uzdravenie tam, kde je to potrebné, najmä keď pozemskí otcovia zlyhali a spôsobili veľké škody?

PRACOVNÉ VZŤAHY

²²Otroci, vo všetkom poslúchajte pozemských pánov a neslúžte iba naoko ako tí, čo sa chcú zapáčiť ľuďom, ale s úprimným srdcom a v bázni pred Pánom. ²³Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom. ²⁴Ved' viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi! ²⁵Lebo každý, kto pácha nepravosť, prijme odplatu za nepravosť. Boh nikoho neuprednostňuje. (Kol 3,22–25)

Páni, dávajte otrokom, čo je spravodlivé a čo si zaslúžia, ved' viete, že aj vy máte Pána v nebi. (Kol 4,1)

Aké pokyny dáva Pavol otrokom a aké pánom (Kol 3,22–25 a Kol 4,1)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ľudia dnes zvyknú pripomínať problematiku otroctva v súvislosti s niektorými biblickými radami, aby tak znevážili Písmo. Takéto snahy však pôsobia smiešne, pretože vôbec neberú do úvahy historický kontext v starozmluvnom Izraeli a novozmluvnej cirkvi. Ľudské bytosti sú stvorené na Boží obraz a rovnako ako všetky Božie inteligentné bytosti sú stvorené pre slobodu. Mojžišove zákony zakazovali, aby sa akýkoľvek Izraelita dostal do trvalého otroctva (5Moj 15,12). Zákon stanovoval šesť rokov ako maximálnu dobu služby na splatenie finančného dlhu (2Moj 21,2–6; 3Moj 25,39–43). My dnes vnímame otroctvo ako odsúdeniahodné. Otroctvo, o ktorom hovorí Písmo, sa vôbec nepodobalo ohavným praktikám, ktorých sa dopúšťali západní otrokári na pôvodnom obyvateľstve a ktoré boli nielen pohromou, ale aj hrozným zločinom proti ľudskosti.

V novozmluvných časoch musela cirkev fungovať v rámci rímskeho práva, ktoré umožňovalo vlastniť otrokov. „Na rozdiel od moderných foriem otroctva však rímske právo poskytovalo otrokom značné práva a príležitosti a pokus o zvrátenie tejto praxe by mohol ohroziť pokrok evanjelia.“ (WAHLEN Clinton, „Culture, Hermeneutics, and Scripture: Discerning What Is Universal,” in Frank M. Hasel, ed., *Biblical Hermeneutics: An Adventist Approach*. Silver Spring, MD: Biblical Research Institute/Review and Herald Academic, 2020, s. 166)

Na rozdiel od všeobecnej situácie v Rímskej ríši, mal v cirkvi otrok prvoradú zodpovednosť voči Bohu. Tí veriaci, ktorí vlastnili otrokov, dostali jasné poučenie, aby s nimi zaobchádzali spravodlivo, „ved' viete, že aj vy máte Pána v nebi“ (Kol 4,1). Navyše, Pavol prikázal Filemonovi, aby s Onezimom už nezaobchádzal ako so svojím otrokom, ale ako so svojím bratom (Filem 1,16). V Starej a Novej zmluve sú veriaci nazývaní Božími služobníkmi (alebo sluhami; pozri napríklad Ž 34,23; Luk 17,10; 1Pet 2,16).

Aj keď sa nám nemusí pozdávať kultúrny kontext, v ktorom vznikli niektoré biblické texty, potrebujeme sa naučiť akceptovať autoritu samotného textu. V opačnom prípade by sme seba a svoju kultúru postavili nad Písmo. Oveľa lepšie je najprv preskúmať všetko, čo Biblia o danej téme hovorí, a až potom si vytvoriť názor na biblický pohľad na konkrétnu tému.

- Zamysli sa nad tým, ako by sa táto pasáž mohla vzťahovať na tvoje vzťahy v zamestnaní. Ako by ti princípy, o ktorých hovorí, mohli pomôcť ako šéfovi alebo zamestnancovi?

APLIKÁCIA

MODLIŤ SA JEDEN ZA DRUHÉHO

²Vytrvajte v modlitbe, bdejte pri nej a vzdávajte vďaky. ³Modlite sa aj za nás, aby nám Boh otvoril dvere pre slovo, aby sme hlásali Kristovo tajomstvo, pre ktoré som teraz v putách, ⁴aby som to tajomstvo urobil zjavným tak, ako som povinný hovoriť. (Kol 4,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké zásady modlitby spomína Pavol v úvodnom texte (Kol 4,2–4)? Na akú modlitbu vyzýva?

Medzi najdôležitejšie slová, ktoré môžeme povedať niekomu, kto zápasí s rôznymi problémami, či už ide o rodinu, zdravie, peniaze alebo niečo iné, patria: „Modlím sa za teba.“ Modlitba je nekom daným prostriedkom na vzájomné prepojenie. „K Božiemu plánu patrí aj to, že nám na modlitbu viery odpovedá a dáva to, čo by nám nedal, keby sme o to neprosili.“ (GC 525; ZTDS 355)

Všimnime si pôsobivé opisy modlitby, ktoré Pavol používa: „vytrvajte“, „bdejte“, „vzdávajte vďaky“ – čo naznačuje, že ide o modlitbu viery (Kol 4,2). Hovorí nám, aby sme sa modlili „v každom čase“ (Ef 6,18) a „neprestajne“ (1Tes 5,17). Najúžasnejšie je, že hoci „nevieme ani to, za čo sa máme modliť...“, sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľnými vzdychmi“ (Rim 8,26).

Prečítaj si znova Kol 4,3. Aké „dvere pre slovo“ by ti Boh mohol otvoriť, aby si sa podelil o svoju vieru?

Je dôležité, že Pavol sa modlil aj za správne slová, ktoré mal hovoriť. Niekedy, keď čítame jeho listy alebo jeho verejné vystúpenia v knihe Skutkov, môžeme nadobudnúť pocit, že apoštol bol vždy výrečný, bez pochybností o tom, čo by mal povedať. Tu však Pavol prosí, aby sa za neho veriaci modlili, aby mohol ono tajomstvo urobiť „zjavným“ (Kol 4,4). A napokon dodáva veľmi dôležitý výraz (grécky *dei*), ktorý máme preložený „ako som povinný hovoriť“. Pavol tým poukazuje na to, že dielo hlásania evanjelia je pre neho Božím imperatívom. Uvedomoval si dôležitosť predstavovania posolstva ľuďom na najvyšších úrovniach rímskej vlády vrátane Cezarovej domácnosti.

„Nie je nutné pri modlitbe si vždy kľaknúť. Zvykneme si rozprávať sa so Spasiteľom, keď sme sami, prechádzame sa alebo konáme všednú prácu. V tichej modlitbe prosíme Boha neustále o pomoc, svetlo, silu a poznanie. Každý náš nádech i výdych nech je modlitbou.“ (MH 510.511; CZŽH 369.370)

APLIKÁCIA

- Spomeň si na niekoho vo svojom okolí, kto prežíva ťažké obdobie – možno v oblasti zdravia, rodiny alebo viery. Za čo konkrétne sa dnes môžeš za tohto človeka modliť?

KRÁČANIE V MÚDROSTI

⁵Počínajte si múdro voči tým, čo sú mimo a využívajte čas. ⁶Vaše slovo nech je vždy láskavé a múdro povedané, aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať. (Kol 4,5,6)

Aká je najdôležitejšia pravda, ktorú ako kresťania môžeme poznať? Samozrejme, je to pravda o tom, že Ježiš Kristus zomrel za naše hriechy a že prostredníctvom viery v Neho môžeme mať večný život. Je to skutočnosť, na ktorú by sme nikdy sami neprišli. Túto pravdu sme sa museli dozvedieť – prostredníctvom kázania alebo zjavenia. A áno, bola nám zjavená – v Božom slove. Existuje mnoho právd, poznania a múdrosti, ktoré by sme sa nikdy nedozvedeli, keby nám ich Boh nezjavil vo svojom Slove. Nedostali sme ich však len preto, aby sme boli múdri a mali vedomosť. Dostali sme ich, aby sme podľa tejto pravdy a múdrosti žili.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na čo Pavol kladie dôraz v úvodnom texte (Kol 4,5,6)? Aká výzva zaznieva v týchto veršoch?

Žiaľ, ako kresťania sme niekedy všetkým možným, len nie kresťanmi! A ako naznačil Pavol (citujúc Iz 52,5), Izrael bol často pre neveriacich kameňom úrazu: „*Pre vás sa medzi pohanmi rúhajú Božiemu menu.*“ (Rim 2,24) Veľmi záleží na tom, ako sa správame k ostatným, najmä k tým, ktorí majú iné vierovyznanie (pozri Tít 2,5; 2Pet 2,2). Naozaj kresťanský domov, mládežnícke zhromaždenia naplnené modlitbou, nie pochabosťou, prostá láskavosť a pokojný, trpezlivý duch – z to všetkého sa veľa dozvedia tí, ktorí sledujú, či je naše vyznanie viery úprimné alebo nie.

V Kol 4,6 sa Pavol zameriava najmä na naše slová: „Vaša reč nech je vždy lúbezná.“ (Roh.) Slová, ktoré hovoríme, by nemali byť len láskavé či zdvorilé, ale mali by byť inšpirované a preniknuté Božou milosťou pod vplyvom Svätého Ducha.

Grécky text doslova hovorí, že naša reč by mala byť „spríjemnená soľou“ (Kol 4,6; Roh.). Neznamená to, že máme naše slová „riadne okoreniť“. Naopak, naše slová majú byť povedané vhodne a tak, aby boli prijateľné pre tých, na ktorých sa obraciame.

„Aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať.“ (Kol 4,6) Iba Svätý Duch nám môže dať správne slová v správnom čase na správny účel a pripraviť mysle poslucháčov na Jeho posolstvo. A iba On nám môže dať múdrosť odpovedať každému „ako treba“ (aj tu je použité slovo *dei* – pozri včerajší komentár ku Kol 4,4).

- **Uvažuj nad svojimi slovami, činmi a tým, ako vnímajú tvoj život ostatní. Aké posolstvo vysielaš o svojej viere? Čo pre teba v tomto kontexte znamená byť kresťanom?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Každý člen rodiny by si mal uvedomiť, že na ňom individuálne leží zodpovednosť prispieť svojou troškou k pohodliu, poriadku a pravidelnosti v rodine. Nikto by nemal konať proti druhému. Všetci by sa mali jednotne zapojiť do dobrého diela vzájomného povzbudzovania; mali by prejavovať nežnosť, zhovievavosť a trpezlivosť; mali by hovoriť tichým, pokojným tónom, vyhýbať sa zmätku. A každý by sa mal zo všetkých síl snažiť uľahčiť bremeno matky. ... Každý člen rodiny by mal vedieť, čo sa od neho očakáva, a mal by spolupracovať s ostatnými. Všetci, vrátane detí vo veku od šiestich rokov, by mali chápať, že sa od nich vyžaduje, aby niesli svoj podiel na starostiach života.“ (AH 179.180)

„Ak chceme kráčať vo svetle, musíme vpustiť Krista do svojich srdca a domovov. Domov by mal byť všetkým, čo toto slovo znamená. Mal by byť kúskom neba na zemi, miestom, kde sa láska pestuje, nie úmyselne potláča. Naše šťastie závisí od tohto pestovania lásky, súcitu a skutočnej vzájomnej láskavosti. ... Mali by sme zabúdať na seba a pritom si nenechať ujsť ani tú najmenšiu príležitosť prejať vďačnosť za priazeň, ktorú sme od iných dostali. Mali by sme dbať na príležitosti, keď môžeme iných povzbudiť a zmierniť ich zármutok a bremená skutkami nežnej láskavosti a nepatrnými skutkami lásky. Tieto malé pozornosti, ktoré sa začínajú v našich rodinách, presiahnu rodinný kruh a budú viesť k šťastnému životu. Zanedbávanie týchto malých vecí prispieva k zatrpknutosti a smútku.“ (3T 539.540)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké zásady vám pomohli vo vzťahu, ak žijete v manželstve? Akú radu máte pre slobodných a ako by sa mali pripraviť na výzvy, ktoré manželstvo vždy prináša?
2. Mnohí milujúci a starostliví rodičia, ktorí vychovali svoje deti v pekných kresťanských rodinách, sa často musia vysporiadať s dospelými deťmi, ktoré odmietajú vieru. Akú radu a útechu im môžete dať? Čo by bolo lepšie vôbec nehovoriť?
3. Diskutujte viac o nabádaní „chodiť v múdrosti“. A naopak, čo znamená chodiť „v bláznovstve“ či „v pochabosti“ namiesto múdrosti? Čo ste sa naučili z rôznych situácií, keď ste chodili „v múdrosti“ a keď ste pobehovali „v bláznovstve“?